

Prof. dr hab. Katarzyna Pokorna-Ignatowicz
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
Instytut Komunikacji Społecznej i Mediów
katarzyna.pokorna@gmail.com

Recenzja rozprawy doktorskiej

Magdaleny Marii Danek

***Komunikowanie publiczno-polityczne na poziomie regionalnym
w świetle koncepcji społeczeństwa sieci***

**napisanej pod kierunkiem
dr hab. Moniki Ślufińskiej, prof. UJ**

**wykonana na zlecenie
Rady Dyscypliny Nauki o polityce i administracji
Uniwersytetu Jagiellońskiego**

Rozprawa mgr Magdaleny Marii Danek dotyczy sposobów wykorzystywania mediów społecznościowych w procesie komunikowania się regionalnej administracji samorządowej z obywatelami, co ma istotne znaczenie dla demokracji lokalnej i partycypacji politycznej. Tak sformułowany przedmiot badań narzucił pracy interdyscyplinarny charakter, gdyż analiza relacji komunikacyjnych rządzących z rządzonymi plasuje ją w obszarze badawczym nauk o polityce i administracji, jednak uczynienie przedmiotem badań sposobów wykorzystania mediów społecznościowych w procesie komunikowania publiczno-politycznego wymagało sięgnięcia do teorii i metodologii nauk o komunikacji społecznej i mediach, co Autorka bardzo udanie uczyniła.

Oryginalność i aktualność tak sformułowanego tematu pracy pozwala mi stwierdzić, że rozprawa mieści się w obszarze badawczym dyscypliny nauki o polityce i administracji oraz wnosi do niej nowe ustalenia dotyczące praktyk komunikacyjnych regionalnych samorządów, a ich wzbogacenie o perspektywę medioznawczą uważam za dodatkowy jej atut.

Cel rozprawy, pytania badawcze, hipotezy

Jak zadeklarowała Autorka we Wstępie, celem jej rozprawy jest „próba odpowiedzi na pytanie o kształt komunikowania publiczno-politycznego prowadzonego z wykorzystaniem mediów społecznościowych na poziomie samorządowym, a konkretnie na poziomie samorządów województw” (s.4). Dla realizacji tak sformułowanego celu niezbędne, jej zdaniem, stało się poszukanie odpowiedzi na kluczowe dla tematu pytania badawcze dotyczące:

- sposobów wykorzystywania mediów sieciowych przez administrację regionalną,
- modelu realizowanego przez nią komunikowania publiczno-politycznego w mediach społecznościowych,
- oceny znaczenia tej formy komunikacji społecznej dla aktywizacji debaty publicznej i tym samym dla rozwoju demokracji lokalnej oraz partycypacji obywateli w życiu publicznym,
- oceny przez obywateli takiej komunikacji i ich oczekiwań wobec niej.

Główna hipoteza pracy: „media społecznościowe są powszechnie wykorzystywane przez samorządy województw, ale komunikacja realizowana za ich pośrednictwem opiera się raczej na jednostronnym przekazie treści i niskiej aktywności samorządów w kontekście angażowanie się w dyskusję z użytkownikami” (s.6).

Tak sformułowane cel pracy, pytania badawcze i hipotezę główną uważam za poprawne merytorycznie i metodologicznie, klarowne i precyzyjnie wyznaczające przedmiot badań.

Metodologia

Zasygnalizowane we wstępie założenia metodologiczne zastały szczegółowo i wnikliwie wyjaśnione w rozdziale czwartym, w całości poświęconym metodologii pracy. Opisano w nim przyjęte perspektywy badawcze, omówiono zastosowane metody i techniki oraz uzasadniono ich zastosowanie do poszczególnych etapów badań, które w rezultacie pozwolą na empiryczną weryfikację hipotezy głównej i hipotez częściowych, a tym samym realizację założonego celu rozprawy. Wyjaśniono w nim także powody oparcia pracy na funkcjonalizmie oraz podejściach badawczych stosowanych w badaniach nad komunikowaniem politycznym. Przedstawiono też szczegółowy plan projektu badawczego uwzględniającego na każdym jego etapie przypisane mu pytania badawcze, hipotezy częściowe (42!) oraz zastosowane techniki badawcze.

Zastosowane w badaniach Autorki metody (ilościowe i jakościowe) oraz techniki badawcze (między innymi ankieta internetowa (CAWI), ilościowa i jakościowa analiza zawartości kont internetowych, wywiady z obserwatorami kont samorządowych na Facebooku), zostały prawidłowo dobrane dla realizacji tego projektu oraz prawidłowo zastosowane. Dodatkowym atutem w bardzo wysokiej ocenie metodologii pracy jest opracowanie przez Autorkę i zastosowanie w badaniach nad praktykami komunikacyjnymi samorządów na ich kontach społecznościowych autorskich wskaźników: responsywności, transparentności i użyteczności oraz interaktywności użytkowników.

Literatura przedmiotu i źródła wykorzystane w pracy

Zebrana na końcu pracy bibliografia, podzielona na opracowania naukowe, akty prawne oraz źródła internetowe, pozwala stwierdzić, że dysertacja oparta została na bogatej, właściwie dobranej oraz aktualnej polskiej i anglojęzycznej literaturze przedmiotu, głównie z zakresu nauk o polityce i administracji oraz nauk o komunikacji społecznej i mediach oraz na licznych źródłach internetowych. Autorka prawidłowo odwołuje się do literatury i źródeł w kolejnych częściach rozprawy oraz właściwie dokumentuje odwołania i cytaty w prawidłowo wykonanych przypisach.

Struktura rozprawy

Dysertacja liczy 337 stron, składa się z 5 rozdziałów poprzedzonych spisem treści i Wstępem oraz zakończonych Podsumowaniem zawierającym wnioski z badań i rekomendacje, trzema aneksami zawierającymi uzupełnienia procedur metodologicznych, spisami tabel i wykresów oraz wykazem bibliografii.

We Wstępie znalazły się wszystkie wymagane w dysertacji doktorskiej informacje: przekonujące uzasadnienie wyboru tematu rozprawy uwzględniające jego wagę naukową, określenie celu oraz zakresu przedstawionych w niej badań, hipotezę główną, a także wstępne wyjaśnienia dotyczące metodologii i konstrukcji pracy.

Pierwsze trzy rozdziały, stanowiące podstawę teoretyczną pracy, koncentrują się wokół zmian w różnych aspektach funkcjonowania współczesnych społeczeństw dokonujących się w skutek rozwoju nowych technologii komunikacyjnych.

Rozdział pierwszy poświęcony został zmianom w medialnym ekosystemie, zdefiniowano i scharakteryzowano w nim kluczowe dla zadania badawczego pojęcia, w tym takie jak nowe media i media społecznościowe a także opisano rozwój serwisów społecznościowych.

W drugim analizie poddano wpływ rozwoju technologii komunikacyjnych i medialnych na społeczeństwo i politykę, szczególną uwagę poświęcając koncepcji społeczeństwa sieci, którą Autorka uznała za podstawę teoretyczną swoich badań.

W trzecim rozważono wpływ omówionego wcześniej rozwoju nowych technologii medialnych na demokrację oraz scharakteryzowano komunikowanie publiczno-polityczne i jego specyfikę na poziomie regionalnym.

Rozdział czwarty poświęcony został metodologii. Wyjaśniono w nim założenia projektu badawczego, jego cel i zakres, sformułowano hipotezę główną a także w przejrzystej tabeli przedstawiono kolejne etapy badań wraz z przypisanymi im hipotezami cząstkowymi oraz informacjami o zastosowanych w celu ich weryfikacji technikach badawczych.

Najdłuższy rozdział - piąty - stanowi część empiryczną pracy. W kolejnych jego częściach analizie poddano węzły, powiązania i przepływy, czyli elementy analizy komunikacji sieciowej zaproponowane w koncepcji społeczeństwa sieci. Na podstawie wyników badań udzielono odpowiedzi na pytania badawcze oraz dokonano weryfikacji hipotez cząstkowych sformułowanych w rozdziale metodologicznym. Przedstawione w tym rozdziale wyniki badań dostarczają szerokiej i wieloaspektowej wiedzy na temat sposobów wykorzystywania mediów społecznościowych przez polskie samorządy województw oraz ich społeczny odbiór. Ich prezentacja uzupełniona została o ich wnikliwą interpretację oraz wizualną prezentację na profesjonalnie wykonanych wykresach.

W podsumowaniu (niepotrzebnie potraktowanym jako rozdział szósty) w syntetycznym ujęciu podsumowano najważniejsze ustalenia wynikające z badań oraz sformułowano szereg rekomendacji dla samorządów, z którymi w pełni się zgadzam i uważam, że ich zastosowanie w praktyce komunikacyjnej samorządów znacząco poprawiłoby jakość komunikacji władz samorządowych z obywatelami, a tym samym miałyby pozytywny wpływ na demokrację lokalną i aktywność obywatelską.

Po lekturze dysertacji uważam, że przyjęta struktura pracy okazała się właściwa dla realizacji zadania badawczego. Podział treści na poszczególne rozdziały i podrozdziały jest logiczny i prawidłowy, tytuły poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów odpowiadają ich zawartości, a pierwsze trzy rozdziały stanowią dobrą podstawę teoretyczną do przedstawionych w pracy badań własnych Autorki.

Uwagi krytyczne i pytanie do Doktorantki, na które spodziewam się usłyszeć odpowiedź na obronie

Z przyjemnością stwierdzam, że poza drobnymi uwagami dotyczącymi strony technicznej (rozdziały powinny nazywać się rozdziałami i zaczynać się od nowej strony, ostatnia część oznaczona numerem 6 powinna być nienumerowanym zakończeniem) nie mam uwag krytycznych odnoszących się do merytorycznej strony tej rozprawy.

W czasie obrony chciałabym dowiedzieć się od Doktorantki, który z analizowanych przez nią samorządów wypracował najlepszy model komunikacji z obywatelami i jakie kluczowe elementy decydują o takiej ocenie.

Merytoryczna i formalna ocena całej rozprawy uzasadniająca wnioski o jej wyróżnienie

Rozprawę mgr Magdaleny Marii Danek oceniam jednoznacznie **pozytywnie i wnioskuję o jej wyróżnienie** ze względu na bardzo wysoki poziom merytoryczny całej rozprawy, a przede wszystkim zaprezentowane w niej wieloaspektowe i oryginalne badania, obejmujące praktyki komunikacyjne regionalnych samorządów i ich społeczny odbiór oraz sformułowane na ich podstawie rekomendacje dla samorządów, których wprowadzenie w życie przyczyniłoby się znacząco do poprawy jakości komunikacji rządzących z rządzonymi.

Na łamach swojej rozprawy Autorka wykazała się umiejętnościami syntezy z częściami teoretycznych oraz analizy w części empirycznej oraz dojrzałością badawczą i skrupulatnością w prowadzeniu badań i interpretowaniu ich wyników. Interesująco połączyła teoretyczną koncepcję społeczeństwa sieci z metodologią stosowaną w badaniach komunikowania politycznego uzupełnioną o autorskie wskaźniki.

Praca wyróżnia się także wielką starannością językową, napisana została bardzo ładnym i poprawnym językiem, Autorka doskonale posługuje się terminologią naukową, precyzyjnie definiuje pojęcia, sprawnie i logicznie prowadzi narrację. Na wielką pochwałę zasługuje również staranna strona techniczna pracy, w tym profesjonalnie wykonane tabele i wykresy ilustrujące omawiane kwestie i wyniki badań.

Wniosek końcowy

Wszystkie przedstawione powyżej bardzo pozytywne oceny dotyczące poziomu merytorycznego dysertacji, metodologii przedstawionych w niej badań oraz jej strony technicznej i językowej powodują, że rozprawę mgr Magdaleny Danek oceniam bardzo **pozytywnie**. Autorka wykazała się w niej rozległą, interdyscyplinarną wiedzą teoretyczną dotyczącą przedmiotu swoich badań oraz umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, precyzyjnie sformułowała problem badawczy i dzięki swoim badaniom doprowadziła do jego rozwiązania, wzbogacając nauki o polityce i administracji o nowe ustalenia o znaczeniu praktycznym. **Ponieważ w mojej opinii recenzowana praca stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i w pełni spełnia ustawowe wymagania stawiane rozprawom doktorskim, z pełnym przekonaniem wnioskuję o dopuszczenie mgr Magdaleny Marii Danek do dalszych etapów przewodu doktorskiego oraz o wyróżnienie jej rozprawy.**

Kraków, 17 kwietnia 2023 r.